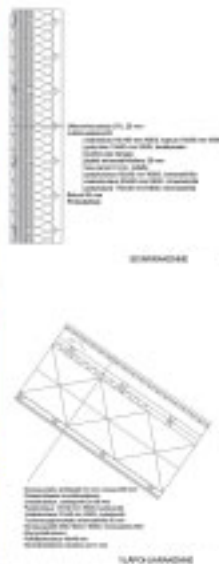

JALO SIPPOLAN KILPAILUTYÖ "KOTTERIA" VOITTI KERROSTALON KORJAUKSEN IDEAKILPAILUN

Maritta Koivisto, arkkitehti SAFA,
päätoimittaja Betoni

COMPETITION INVITED IDEAS FOR REFURBISHMENT OF A PREFABRICATED APARTMENT BUILDING

Julkisivuyhdistys r.y., a Finnish association that focuses on the development of façade construction, organised in the autumn of 2009 together with the Departments of Architecture at the University of Oulu, the Tampere University of Technology and the Helsinki University of Technology a competition inviting ideas for the refurbishment of an apartment building. The objective was to improve the façade expression, the energy efficiency and the functionality of a 1970s prefabricated building, as well as to renew the courtyard milieu. The building was a typical prefabricated block of flats, with a flat roof and no lift.

The background to the selection of the competition assignment was the extensive stock of apartment buildings built in the 1960s or later in the so-called prefabrication era. A major part of these buildings now requires or soon will require refurbishment for the first time. In part of the building stock the concrete structures of the façades are damaged to such an extent that they require fairly massive repairs. There are many architectural options available for cases where the expression of the building will have to be changed due to repairs. Façades play a minor role in the total costs of medium-scale renovation building in comparison with the potential costs of space solutions.

1 - 4

Ehdotus "Kotteria" on Jalo Sippolan ehdotus. Uuden kattokerroksen suunnittelulla päästään eroon tasakatosta.

"Realistinen, kokonaisuuden hallitseva ote, mikä heijastaa tekijän vankkaa ammattitaitoa" oli yksi niistä palkintolautakunnan perusteluista Julkisivuyhdistyksen "Kerrostalon korjauksen ideakilpailussa", minkä vuoksi ensimmäinen palkinto päätettiin antaa ehdotukselle nimeltä "Kotteria".

"Kotteria" on viidettä vuotta Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla opiskelevan Jalo Sippolan käsialaa.

Toisen palkinnon saavan ehdotuksen "Palat paikallaan" ansioina palkintolautakunta piti muun muassa sitä, miten ansiokkaasti ja materiaalimaailmataan kauniisti ja luontevasti julkisivusommittelu on toteutettu. Lautakunnan mielestä julkisivuihin on saatu kiinnostava kokonaisuus uudella, innovatiivisella elementtitekniikalla. "Palat paikallaan" on viidettä vuotta Tampereen teknillisen yliopiston arkkitehtuurin laitoksella opiskelevien Sini Kotilaisen ja Nea Tuomisen ideoima.

Kolmannen palkinnon voittaneessa ehdotuksessa "Wrap" on palkintolautakunnan mielestä esitetty ansiokkaasti uusia tapoja ja materiaaleja energiataloudellisten ongelmien ratkaisemiseksi. "Wrap" on Teknillisessä korkeakoulussa kolmatta vuotta opiskelevan Kuisma Rasilaisen ehdotus.

Luonastuspalkinnot palkintolautakunta päätti ja-

kaa ehdotuksille "Terassitalo", joka on Oulun yliopistossa opiskelevan Jussi Eskelisen käsialaa, sekä "Avaruuden ikkuna", jonka on tehnyt Teknillisessä korkeakoulussa opiskeleva Jari Mänttari.

Kilpailu oli suunnattu OY:n, TKK:n ja TTY:n arkkitehtikouluissa opiskeleville. Palkintoina jaettiin yhteensä 7 000 euroa. Palkinnot julkistettiin 2.2.2010 Korjausrakentamisen tulevaisuuspäivä -tapahtumassa Wanhassa Satamassa Helsingissä.

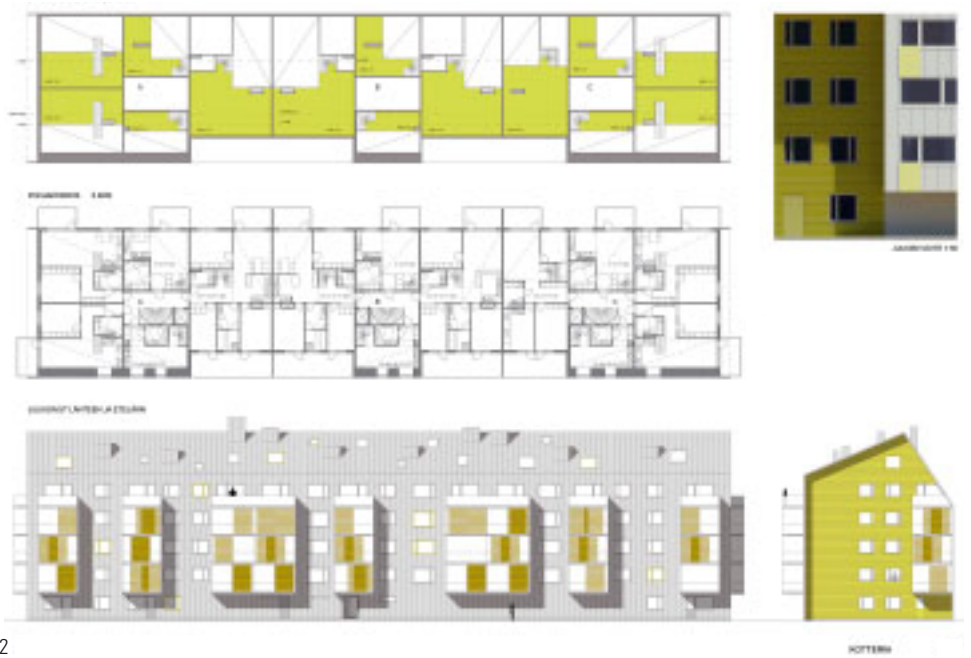
LÄHIÖKERROSTALOJEN KORJAAMISEN MAHDOLLISUUDET KIINNOSTAVAT

Jalo Sippola kertoi tehneensä kilpailutyönsä "Kotterian" Korjausrakentamisen laboratorion kerrostalokorjauksurssin harjoitustyönä. Kerrostalo ei suunnittelukohteena kerro hänen mielestään tarinaa kulttuuristamme, vaan perinteinen lähiötalo on asultaan persoonaton ja kolikko. "Siksi halusin juurruttaa rakennuksen paikkaansa ja puhalttaa siihen kodin tuntua. Uuden kattokerroksen suunnittelu motivoi hankkiutumaan eroon tasakatosta, itselleni vieraasta elementistä. Halusin myös tutkia puunkäytön mahdollisuuksia lähiökorjauksessa", Sippola kertoi ehdotuksestaan.

Sini Kotilaisen ja Nea Tuomisen ehdotuksessa "Palat paikallaan" tekijät halusivat kertomansa mukaan tuoda esille sosiaalisempaa asumista. Lisäksi ekologisuus oli heidän työssään tärkeä näkökulma.

Nea Tuomisen mielestä korjausrakentamista ja ennen kaikkea 70-luvun kerrostalojen korjaamista voitaisiin kehittää paljon. "Monet lähiökerrostalorakentamisen korjauskohteet ovat melko mielikuvituksettomia ainakin Suomessa. Korjausrakentamisessa voitaisiin panostaa enemmän yhteisöllisyyteen ja yhteisten tilojen kohentamiseen. Myös ekologisuusnäkökulmat voitaisiin tuoda enemmän esiin. Mielestäni hyviä julkisivukorjausrakentamisen referenssi kohteita oli vaikea löytää. Ne eivät ole tulleet esille julkisuudessa tai niitä ei ole", Nea Tuominen mainitsi heidän työskentelynsä liittyen.

Myös "Wrap" ehdotuksen tehneen Kuisma Rasilaisen mielestä lähiötalojen korjaushankkeissa ollaan turhan varovaisia ja konventionaalisia, minkä vuoksi hän kaipaisi niihin rohkeampaa otetta ja villimpiä ideoitakin. "Suomalainen lähiökerrostaloasuminen kärsii mielestäni tarpeettoman huonosta maineesta. Tärkeää onkin rakennusten fyysisten ominaisuuksien lisäksi pyrkiä parantamaan niiden imagoa ja houkuttelevuutta sekä luomaan hyvää ja mielenkiintoista elinympäristöä laajemmaksi mittakaavassa", Rasilainen totesi kilpailuun liittyen.

KILPAILUN YLEISTASO KORKEA

Kilpailuun saatiin kaikkiaan 17 ehdotusta. Tehtävänä oli tehdä ehdotus, miten 1970-luvun elementtikerrostalon julkisivujen ilmettä voitaisiin kohentaa, energiatehokkuutta ja toiminnallisuutta parantaa sekä uusia pihamiljöötä. Kilpailulla haettiin myös ennakkoluulottomia ehdotuksia uudemman rakennuskannan korjaussuunnittelun kehittämiseksi sekä yleisemmin myös 1970- ja 1980-luvun aluerakentamisen ns. ongelmakohtien ratkaisuvaihtoehtoiksi. Erityisesti toivottiin kerrostalojen matalaenergia-korjaukseen soveltuvia, tulevaisuuteen suuntaavia ratkaisuja.

Suunnittelukohteena oli tyypillinen kolmikerroksinen, elementtitekniikalla toteutettu tasakattoinen, hissiton asuinkerrostalo.

Palkintolautakunta piti kilpailun yleistasoa korkeana, mutta osittain yllätyksettömänä. Ehdotuksissa oli perehdytty kiitettävästi kilpailun tavoitteisiin ja mukana oli toki useita ennakkoluulottomia ehdotuksia sekä energiatehokkuuden, materiaalin käytön että teknisten ratkaisujen suhteen. Rohkea tulevaisuuden visiointi jäi kuitenkin yleisellä tasolla puuttumaan.

Parhaissa ehdotuksissa oli jalostettu nykyistä rakennusta ja saatu siitä arkkitehtuuriltaan kiinnostavampi ja asuntomarkkinoilla vetovoimaisempi. Positiivisia muutoksia oli saatu aikaan hyvinkin hienoilla ja varovaisilla toimenpiteillä. Panos-tuotosajattelu on ollut kohdallaan.

Rakennusta voimakkaasti muuttaneet ehdotukset sisälsivät joukon erittäin mielenkiintoisia ehdotuksia. Laajojen asuntoalueiden korjausfilosofiana liiallinen muutos sisältää myös riskin kaaottisesta ja ylivirikkeellisestä lopputuloksesta.

Palkintolautakunta ei korostetusti painottanut ratkaisujen taloudellisuutta – sitä kuitenkin vähättelemättä. Kilpailun luonteeseen ja tavoitteisiin kuului ”arkitodellisuudesta” irtautuminen ja uusien ideoiden ja ratkaisutapojen etsintä. Ehdotuksilta ei arvostelussa edellytetty kuitenkaan teknisten ratkaisujen viriheettömyyttä, vaan palkintolautakunta arvioi, olisiko esitetty idea mahdollista toteuttaa sitä sen omista lähtökohdista kehittäen.

KILPAILU JÄRJESTETTIIN NELJÄNNEN KERRAN

Kilpailu toteutettiin nyt neljännen kerran yhteistyönä Julkisivuyhdistys ry:n, OY:n, TKK:n ja TTY:n arkkitehtikoulujen kanssa.

Palkintolautakuntaan kuuluivat Julkisivuyhdistyksen puheenjohtaja, TkT *Jussi Mattila* Suomen

2

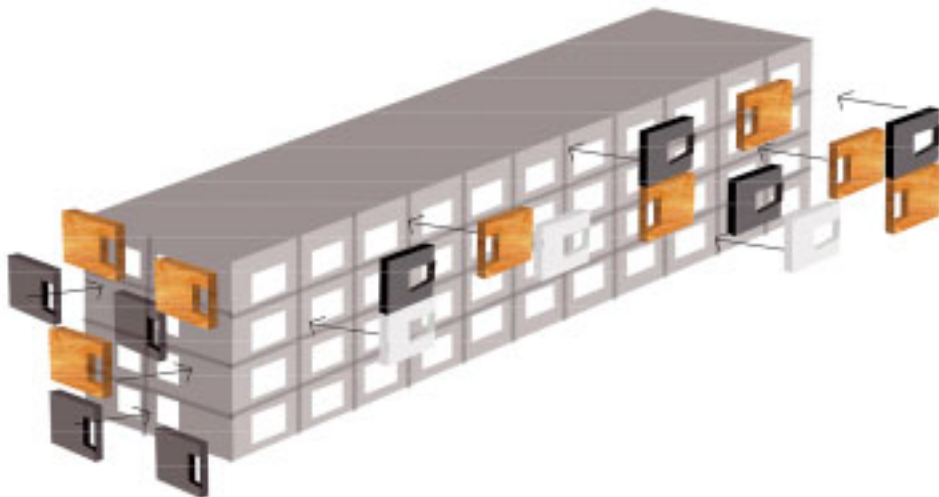
3

4

5 Betoniyhdistys ry., arkkitehti SAFA, päätoimittaja Maritta Koivisto Betoni-lehti, professori Yrjö Tuppurainen ja professori Jouni Koiso-Kanttila Oulun yliopisto, professori Kari Salonen ja yliassistentti Harri Hagan Tampereen teknillinen yliopisto sekä assistentti Anu Puustinen, Teknillinen korkeakoulu sekä toimittaja Auri Häkkinen Rakennuslehdestä.

Julkisivuyhdistys ry:n tehtävänä on edistää hyvää, kestäväää ja kaunista julkisivurakentamista. Yhdistys viettää vuonna 2010 myös 15-vuotisjuhliaan. Yhdistyksellä on noin sata jäsentä ja ne edustavat monipuolisesti alalla toimivia teollisuus-, urakoitsija- ja suunnitteluyrityksiä sekä oppilaitoksia, tutkimuslaitoksia ja rakennuttajia.

5 - 8

Sini Kotilaisen ja Nea Tuomisen "Palat paikallaan" suunnitelman ideoihin julkisivuihin on saatu kiinnostava kokonaisuus uudella, innovatiivisella elementtitekniikalla.

JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU LÄNTEEN

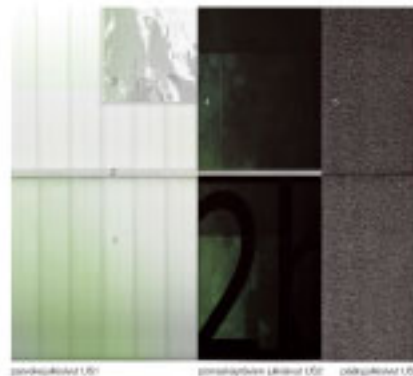

julkisivu länteen

julkisivu itään

julkisivu etelään

Julkisivumateriaalit

1. valkoinen-korostusväriä sisältävä valkoinen, harmaa-palkkio-ilmapiirros, betoni 30mm
2. ruostemainen betoni
3. harmaa- ja ruskea betoni
4. tummanruskea betoni, betoni betoni
5. harmaa betoni, tummanruskea

julkisivu pohjoiseen

julkisivu etelään

ELEMENTTITALOILLA KORJAUSTARVETTA

Kilpailutehtävän valinnan taustana on se, että Suomessa on runsaasti 1960-luvulla ja sen jälkeen rakennettuja ns. elementtiaikakauden asukerrostaloja, joista merkittävä osa on tullut tai on tulossa lähiaikoina ensimmäistä kertaa korjattavaksi. Rakennusten energiatehokkuus on yleensä erittäin heikko verrattuna uudisrakentamiseen, uusista energiamääräyksistä puhumattakaan. Osassa tästä rakennuskannasta julkisivun betonirakenteet ovat vaurioituneet siten, että tarvitaan suhteellisen raskaita korjaustoimia. Näissä tapauksissa, kun rakennuksen ilme tulee korjaustoimien seurauksena joka tapauksessa muuttumaan, korjaamisessa on käytettävissä hyvin monenlaisia arkkitehtonisia mahdollisuuksia. Julkisivujen osuus keskiraskaan korjausrakentamisen kokonaiskustannuksissa on vähäinen verrattuna tilaratkaisuiden mahdollisiin kustannuksiin.

Kilpailun tavoitteena oli löytää ennakkoluulottomia ratkaisuja korjausrakentamiseen ja lähiöuudistukseen erityisesti matalaenergiakorjauksen näkökulmasta rakennuksen energiatehokkuutta parantamalla sekä myös parantaa rakennuksen ja sen julkisivujen teknistä käyttöikää elinkaariajattelun mukaisesti. Tavoitteena oli myös kohentaa rakennuksen ulkonäköä ja houkuttavuutta asuntomarkkinoilla sekä parantaa maantasokerroksen ja asuntojen toiminnallisuutta. Kilpailulla pyrittiin löytämään uusia materiaali- ja suunnitteluratkaisuja tekniseen korjaamiseen sekä ehdotuksia uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämiseksi. Piha-alueen esteettistä ja toiminnallista laatua kaikki ikäryhmät huomioiden tuli myös kehittää ja parantaa liikuntarajoitteisten toimintaympäristöä.

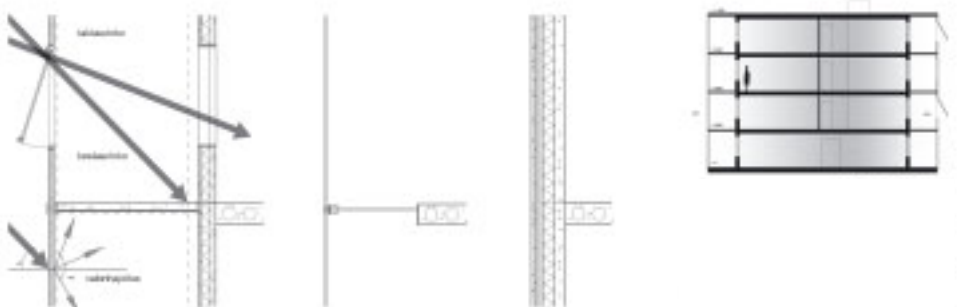
Kilpailija sai halutessaan esittää myös täydennysrakentamista (maantasokerros, kattokerros, yms.) huomioiden paikoitustarve ja piha-alueen riittävyys. Myös rakennuksen osittainen purkaminen oli mahdollista.

LISÄTIETOJA KILPAILUSTA:

Jussi Mattila, puh. 0400 637 224,
 jussi.mattila@betoniyhdistys.fi
 arkkitehti Harri Hagan, puh. 050 511 0784,
 harri.hagan@tut.fi.
 Julkisivuyhdistyksen kotisivuilta:
 www.julkisivuyhdistys.fi tai
 yhdistyksen sihteeri Riina Takala
 puh. 050 502 1769, info@julkisivuyhdistys.fi

9, 10

Ehdotuksessa "Wrap" *Kuisma Rasilaisen* mielestä rakennusten fyysisten ominaisuuksien lisäksi on tärkeää pyrkiä parantamaan imagoa ja houkuttelevuutta sekä luomaan hyvää ja mielenkiintoista elinympäristöä laajemminkin mittakaavassa.

10